

Ὁ δίκαιος ὡς παράνομος (Νικολόπουλος Ἱερώνυμος Μητροπολίτης Λαρίσης καὶ Τυρνάβου)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Καθώς μπαίνουμε στην τελική εὐθεία για τή Μητρόπολη τῶν ἑορτῶν, τὰ Χριστούγεννα, ἡ Ἐκκλησία μέ τό ἴδιο πάντα εὐαγγελικό ἀνάγνωσμα μᾶς προετοιμάζει για τήν πανηγυρική καί συνάμα ταπεινή εἴσοδο τοῦ Βασιλέως τῆς Δόξης στό ἱστορικό προσκήνιο. Καί ἐνῶ ἐτοιμαζόμαστε για τίς δοξολογίες τῶν ἀγγέλων, τήν ὁμολογία τῶν ποιμένων, τήν προσκύνηση τῶν μάγων, τόν ἀστέρα, τό σπήλαιο, τή φάτνη, ἔρχεται μία σειρά ὀνομάτων, πού δέν εἶναι ἱστορικά πλήρης, μιᾶς πού δέν ξεκινᾷ ἀπό τόν Ἀδάμ, ἀλλά ἀπό τόν Ἀβραάμ, για νά ἀναδείξει τό δικαίωμα τοῦ Χριστοῦ να προσδιορίζεται κατά τά κριτήρια τοῦ ἰουδαϊκοῦ λαοῦ ὡς ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας. Βεβαίως, αὐτό ὀφείλεται στην πρόθεση τοῦ εὐαγγελιστῆ Ματθαίου νά ἀπευθύνει τό Εὐαγγέλιό του κατ' ἀρχήν στους ὁμοεθνεῖς του καί κατόπιν στην οἰκουμένη καί ἐπομένως, ἔπρεπε νά πείσει για τήν καταγωγή τοῦ Χριστοῦ «ἐξ οἴκου καί πατρίδος Δαβίδ».

Ἡ παράθεση ὅμως τοῦ καταλόγου τόσων ὀνομάτων, δέν ικανοποιεῖ μόνον τήν ἱστορικά περιορισμένη στοχοθεσία τοῦ Ματθαίου. Κατορθώνει συνάμα ν' ἀναδείξει μιὰ σειρά κατά σάρκα προγονῶν τοῦ Χριστοῦ, οἱ ὁποῖοι μπορεῖ μὲν νά σχετίζονται μεταξύ τους μέ συγγένεια, ἀποτελοῦν ὅμως ταυτόχρονα ἕνα ἑτερόκλητο σύνολο, στό ὁποῖο καθρεπτίζεται ἡ παθογένεια ὅλης τῆς ἀνθρωπότητας. Καί τοῦτο διότι τά παρατιθέμενα ὀνόματα ἀποδεικνύουν ὅτι οἱ πρόγονοι τοῦ Χριστοῦ μας δέν ἦταν ἅγιοι, καί πολλοί ἀπό αὐτούς δέν θά μπορούσαν νά χαρακτηριστοῦν ἔστω καλοί ἄνθρωποι. Ἡ ἀμαρτία, τήν ὁποία ἔρχεται νά καταργήσει ὁ «Σωτήρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν», φαίνεται νά ἔχει κατακλύσει τον κόσμον τόσο, ὥστε νά κατακυριεύει ἀκόμη καί τό γενεαλογικό δέντρο τοῦ ἀναιρέτη της.

Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ

Δέν μπορούμε στόν περιορισμένο χῶρο τοῦ κηρύγματος, ν' ἀναπτύξουμε ὅσα πρέπει, σέ σχέση μέ τό ἀναφερόμενο ὄνομα. Κάτι τέτοιο θά ἰσοδυναμοῦσε μέ ἀντιγραφή ἐκτεταμένων ἀποσπασμάτων ἀπό τήν Παλαιά Διαθήκη. Μᾶς βοηθᾷ ὅμως, νά συνειδητοποιήσουμε τό πόσο δίκιο ἔχουν οἱ ἐρμηνευτές ὅταν τονίζουν ὅτι ἡ σημερινή εὐαγγελική περικοπή εἶναι ἡ γέφυρα πού συνδέει Παλαιά καί Καινή Διαθήκη, ἀναδεικνύοντας τή συνέχεια τῆς ἱερῆς ἱστορίας καί ὑπογραμμίζοντας τόν μυστικό τρόπο πού δρᾷ ὁ Ἅγιος Θεός, ὥστε νά ἐνεργοποιήσει τά γεγονότα τῆς Θείας Οἰκονομίας γιά τή σωτηρία τοῦ κόσμου.

Ὅφείλουμε, ὡστόσο, νά σταθοῦμε μέ ἰδιαίτερο σεβασμό σέ ἕνα πρόσωπο, τό ὁποῖο ἀνήκει μέν στόν κόσμο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, δέν ἀναφέρεται ὅμως σέ αὐτή. Συνάμα, μνημονεύεται στήν Καινή Διαθήκη ἐπιδεικνύοντας ἦθος ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, τέτοιο πού τό Πνεῦμα τό Ἅγιο ἀναδεικνύει σέ μεγάλους Πατέρες καί Ὁσίους τῆς πίστης μας. Ὁ λόγος γιά τόν Ἰωσήφ, τόν μνήστορα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὁ ὁποῖος ἀναφέρεται ἀπό τόν Ματθαῖο γιά νά κατοχυρωθεῖ τό ἐξ ἀρρενογονίας δικαίωμα τοῦ Κυρίου νά θεωρεῖται ἀπόγονός του Δαβίδ. Παράλληλα, περιγράφεται καί ὁ πειρασμός τόν ὁποῖο ἀντιμετώπισε μόλις κατάλαβε ὅτι ἡ Θεοτόκος «εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα», χωρίς νά μπορεῖ κατ' ἀρχήν νά κατανοήσῃ τό «ἐκ Πνεύματος Ἁγίου».

Ὁ Ματθαῖος περιγράφοντας τή σκηνή μέ πολύ σεβασμό, ἀναφέρει ὅτι μετά τόν ἀρραβώνα, γιά λόγους προστασίας, τῆς Μαρίας μέ τόν πολύ μεγαλύτερο στήν ἡλικία Ἰωσήφ, πρὶν συγκατοικήσουν ὡς σύζυγοι διαπιστώθηκε ἡ ἐκ Πνεύματος Ἁγίου ἐγκυμοσύνη τῆς Θεοτόκου. Τό πρῶτο τό ὁποῖο συνάγεται ἀπό τήν περιγραφή εἶναι ἡ ἀπόλυτη σιωπή τῆς Παναγίας μας. Δέν προσπαθεῖ νά δικαιολογηθεῖ, δέν προσπαθεῖ νά ἐξηγήσῃ, δέν φαίνεται ν' ἀντιδρᾷ σέ ὅ,τι συμβαίνει γύρω της καί τήν ἀφορᾷ. Ἀποδεικνύεται ἔτσι ἡ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη της στήν πρόνοια τοῦ Θεοῦ, στά χεριά τοῦ ὁποῖου ἐπαφίεται γιά νά δώσει λύση.

Ἡ «ἀνεκτικότητα» τοῦ Ἰωσήφ

Πῶς ἀντιδρᾷ ὁ Ἰωσήφ; Τό λιγότερο πού θά μπορούσε νά εἰπωθεῖ εἶναι ψύχραιμα καί συνετά, ἄν ὄχι καί ἅγια. Δέν δημοσιοποιεῖ τό γεγονός. Δέν κατευθύνεται πρὸς τούς Ἱερεῖς τοῦ Ναοῦ γιά νά ζητήσῃ τόν λόγο πού τόν ἀρραβώνιασαν μέ μία κοπέλα ἤδη ἔγκυο. Ἀναδεικνύοντας τόν χαρακτηρισμό πού τοῦ ἀποδόθηκε ὡς προστάτης τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, σκέπτεται πῶς αὐτή δέν θά ὑποστεῖ συνέπειες θανάσιμες ἢ ἐξευτελιστικές, χωρίς νά σκέπτεται τόν ἑαυτό του ἢ νά ἐγκλωβίζεται στή θεώρηση ὅτι προσεβλήθηκε.

Μάλιστα ὁ Ματθαῖος γράφει χαρακτηριστικά: «Ἰωσήφ (...) δίκαιος ὢν καί μή θέλων

αυτήν παραδειγματίσαι, έβουλήθη λάθρα άπολύσαι αυτήν». Ο Ίωσήφ προσδιορίζεται ως δίκαιος τήν ίδια στιγμή που έμφανίζεται να μεθοδεύει τήν παρανομία. Κατά τόν Μωσαϊκό Νόμο (Λευιτ. 20, 10), ή ποινή για τή μοιχεία ήταν ο θάνατος μέ λιθοβολισμό, ώστε να έπιτυγχάνεται και ή διαπόμπευση. Βεβαίως, μετά τή ρωμαϊκή κατάκτηση, έπειδή οι Ρωμαίοι διεκδικούσαν για τούς έαυτούς τους τό δικαίωμα έπιβολής θανατικής ποινής, ή μωσαϊκή διατάξη έτεινε να περιοριστεί ως προς τήν άφαίρεση ζωής, όχι όμως ως προς τή διαπόμπευση. Και ο Ίωσήφ χαρακτηρίζεται ως δίκαιος τή στιγμή που σκέφτεται πώς δέν θά έφαρμόσει τόν Νόμο.

Γιατί αυτό; Μά για να δηλωθει εύθύς έξ άρχής ότι ο Μωσαϊκός Νόμος δέν ήταν τό πλήρες και άποκεκαλυμμένο θέλημα του Θεού, αλλά μιά συνθήκη που σκοπό είχε να συγκρατήσει τά πράγματα μέχρι να έμφανιστει ο Λυτρωτής του ανθρώπινου γένους. Δέν ήταν αυτό που ήθελε ο Θεός, αλλά αυτό που άντεχε ο άμαυρωμένος από τήν άμαρτία άνθρωπος. Ήταν αυτό που συγκρατούσε τόν σκληρόκαρδο άνθρωπο μέχρι να ώριμάσει, για να μπορέσει να δεχθει αυτό που ήθελε ο Θεός. Κι αυτό που ήθελε ο Θεός είναι αυτό που βλέπουμε να βλαστάνει στην καρδιά του Ίωσήφ, ως άπόδειξη τής ώριμότητας τής ανθρωπότητας να δεχθει κάτι άνώτερο και τέλειο. Ένα συνδυασμό άνεκτικότητας, έπιείκειας, άγάπης, καλοσύνης, ως άπόδειξη των όσων ο Θεός και ή ζωή κοντά του καλλιεργούν ως βιώματα άλήθειας στους δικούς του άνθρωπους. Ο Ίωσήφ ξεπερνά τή νομιμότητα για να φθάσει στην άγάπη. Μπολιάζει τό δίκαιο μέ τό καλό και τό έπιεικές για να πραγματώσει στή ζωή του τήν άλήθεια ότι «δικαίω νόμος ου κείται» (Α' Τίμ. 1,9), μις που ή μόνη δέσμευση που πλέον κυριαρχει είναι ή άγάπη.

Πηγή: agiazoni.gr